

VJERA

STRUČNJAK ZA UMJETNU INTELIGENCIJU DR. ODILON SINGBO U korištenju umjetne inteligencije ljudi ne smiju zaboraviti da su inteligentniji

VLČ. ODILON SINGBO / FOTO: HKS

Temom umjetne inteligencije na Hrvatskom katoličkom sveučilištu bavi se docent na Sveučilišnoj katedri za teologiju i na Tehničkom fakultetu svećenik dr. sc. Odilon-Gbènoukpo Singbo koji je nedavno na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije biskupima govorio o umjetnoj inteligenciji iz te teološko-etičke perspektive. S obzirom da se godinama bavi tom temom, dr. Singbo je izvrstan sugovornik koji je govorio o praktičnoj primjeni umjetne inteligencije u Crkvi, ali i pokušao dati odgovor na pitanje postoje li pretjerana očekivanja u vezi s korištenjem umjetne inteligencije u Katoličkoj Crkvi.

11.11.2025. / 14:22 / Ivan Tašev

Na posljednjem zasjedanju u listopadu [hrvatski biskupi](#) željeli su se informirati o umjetnoj inteligenciji. Poznat je stav Katoličke Crkve prema umjetnoj inteligenciji. Na što ste Vi stavili naglasak u svojem izlaganju hrvatskim biskupima?

DR. SINGBO: Bio sam iskreno i ugodno iznenađen zbog poziva naših biskupa zato što smatram da su na neki način ažurni, ili žele biti. Često se prigovara Crkvi da kasni s društvenim promjenama. Nije riječ o kašnjenju nego o dubokom promišljanju da ne bi donijela brzoplete i nepromišljene odluke kao Majka i Učiteljica mudrosti.

Naglasak je bio na nekoliko razina.

Prvo, prikaz stanja stvari isticanjem raznih alata koji se danas koriste bilo kod pisanja tekstova, oblikovanja slika i emocija, kao i kod „izmišljanja“ sadržaja koji nemaju veze s realnosti. A to danas predstavlja veliki izazov za autentične odnose, za istinitost sadržaja, ali i za identitete ljudi.

Drugo, istaknute su neke etičke dileme i načela kojima se trebamo voditi. Među njima istaknimo samo svođenje ljudske inteligencije i autentične spoznaje na digitalnu ili algoritamsku spoznaju; ustrojavanje potreba društva polazeći od umjetne inteligencije umjesto prilagodbe umjetne inteligencije društvenim potrebama; nesvjesno odricanje od privatnosti života prihvaćanjem nadzora nepoznatih izvora; djelomično odricanje od ljudskih odnosa i previše pouzdanje u ljudske odnose.

Treće, malo smo teološki dotaknuli samo razumijevanje ljudske inteligencije koja uključuje transcendentne korijene čovjeka zahvaljujući njegovoj stvorenosti na sliku Božju. U vrijeme digitalne revolucije ta stvorenost danas je podložna raznim interpretacijama do promatranja djela čovjekovih ruku kao novih oblika bića stvorenih na sliku Božju posredstvom čovjekove kreativnosti. No time upada u zamku idolatrije čovjekovih djela što se i danas vidi kroz gotovo religiozni pristup umjetnoj inteligenciji koju već neki doživljavaju kao boga.

Ako možete reći malo više o tome, što je u raspravi najviše zanimalo hrvatske biskupe, koja su bila njihova pitanja?

DR. SINGBO: Osim teološkoga aspekta koji je vrlo jasan biskupima, jako su otvoreni mogućnosti formacije vjernika općenito, a crkvenih službenika posebno.

Naime, zbog neznanja svećenici mogu lako upasti u razne tehnološke zamke te bivaju iskorištenima.

S druge strane, previše izloženosti tim alatima može stvarati razne duhovne poteškoće. Svakako, razumljiva je bila rasprava o velikoj površnosti koja danas vlada u društvu što sprječava ostvarenje iskrenih i dubinskih ciljeva koji često zahtijevaju sabranost, posvećenost, požrtvornost, stvaranje „emocionalnih proteza“ umjesto iskrenih odnosa.

Treba istaknuti da je među biskupima stav optimističan, što je razumljivo jer ako oni nisu ljudi nade – kakvo će nam onda biti društvo?

U tom smislu promišljanja su išla u smjeru prevencije, tj. poštivanja dostojanstva osobe kroz ne svođenje čovjeka na isključivo digitalnu stvarnost; borbe protiv diskriminacije i promicanje društvene pravednosti; brige za opće dobro: umjetna inteligencija mora biti u službi cijeloga čovječanstva; brige za istinu i mir; protiv vladavine dezinformacija; značajnoga ljudskoga nadzora nad algoritmima; značajne zaštite privatnosti podataka; etičke regulacije u začetku i tijekom razvoja umjetne inteligencije, a ne tek poslije. U svakom slučaju, otvoreno je mnogo tema.

**Razvoj umjetne inteligencije može
u mnogočemu biti od koristi Crkvi,
samo se ne smije upasti
u zamku pretjeranoga oslanjanja na nju.**

Crkva se često pogrešno percipira kao spora u prihvaćanju tehnoloških promjena, no o temi umjetne inteligencije govori se na različitim razinama u Katoličkoj Crkvi – od poruka i dokumenata pape Lava XIV. i prije njega pape Franje, pa do organiziranja teoloških i pastoralnih skupova na tu temu. No kako zapravo izgleda praktična primjena umjetne inteligencije u Crkvi?

DR. SINGBO: Crkva je dio društva, i u mnogim stvarima nosi bolju brigu za to društvo nego društvo samo za sebe. Jedna od revolucija koju je Crkva ozbiljnije od svih drugih društvenih aktera uzela u obzir upravo je digitalna.

Povijest Crkve nam na poseban način od Drugoga vatikanskoga koncila pokazuje poziv Crkve da razvoj tehnike ide u korak s moralnom svijesti i odgovornosti. Razumljivo je da je od pape Franje, poruka još jasnija i glasnija zbog revolucionarne dinamike umjetne inteligencije sa svim popratnim alatima od 2022.

U te su alate upisane određene namjere te se danas ne može govoriti o nekoj neutralnosti tehnologije, već je svaka tehnologija danas dvoznačna.

Institucija koja najviše upozorava na to zasigurno je Katolička Crkva. Višestruka je praktična strana koju treba danas uzeti u obzir.

No čini mi se da je za Crkvu najvažnije pitanje generiranje duhovnih sadržaja u smislu razumijevanje Božje riječi. Razni alati nam mogu pomoći u istraživanju

povijesnoga konteksta nekih ulomaka, ali ne u smislu duhovnoga i teološkoga tumačenja istih.

Opasno je kada mislimo da nam umjetna inteligencija može pomoći oko pisanja propovijedi, primjerice time se odričemo onoga što je bit i posebnost svećeničkoga poziva – da razmatra riječ i da plodove tog razmatranja živi sam i dijeli s Božjim narodom.

Koliko god teološki bila ispravna neka propovijed generirana umjetnom inteligencijom toliko oskudijeva duhom i istinskim iskustvom Božje riječi koje je uvijek povezana s trenutnim stanjem duše.

Alati nam mogu biti suradnici u kreiranju raznih katehetskih materijala, ali nadzor mora ostati na katehistu.

Razvoj umjetne inteligencije može u mnogočemu biti od koristi Crkvi, samo se ne smije upasti u zamku pretjeranoga oslanjanja na nju.

Valja ovdje istaknuti jednu izjavu pape Lava XIV.:

Premda umjetna inteligencija može simulirati aspekte ljudskoga razmišljanja i izvršavati zadatke na vrlo učinkovit način, ona nije sposobna ostvariti autentično moralno razlučivanje niti uspostavljati istinske odnose. Razvoj tih tehnoloških dostignuća mora ići zajedno s poštivanjem ljudskih i društvenih vrijednosti, sa sposobnosti prosuđivanja mirne savjesti te s rastom u ljudskoj odgovornosti.

Postoje li pretjerana očekivanja u vezi s korištenjem umjetne inteligencije u Crkvi?

DR. SINGBO: Uzmemo li u obzir religiozni doživljaj umjetne inteligencije kod mnogih ljudi, možemo reći da zaista postoji pretjerana očekivanja pa i najave o njoj.

Na sve strane vidimo „tehnoproroke“ s raznim najavama.

Ovdje je vladavina antropomorfizacije tehnike kao da je zasebno biće koje raste i širi se bez čovjekovoga nadzora. Upravo zbog te pretjeranosti treba nositi svijest posebnosti ljudske vrste, odnosno da je umjetna inteligencija djelo ljudskih ruku i treba biti u službi čovjeka i cijeloga čovječanstva.

S obzirom na mogućnosti autoregeneriranja sadržaja treba svakako razmišljati o umjetnoj inteligenciji kao čovjekom suradniku, jer nije više samo alat kao što smo donedavno mislili. No ne treba to suradništvo uzdignuti na neku antropomorfizirajuću razinu, već u s smislu pomoći čovjeku u bržem i učinkovitom obavljanju nekih poslova.

Kako ističe dokument „Antiqua et nova“, umjetna inteligencije nije umjetni oblik ljudske inteligencije, već je njezin proizvod. Kao takva ona može moći čovjeku onoliko koliko čovjek njom svrhovito upravlja. Pretjeranosti u očekivanjima su razumljive jer smo pred određenom revolucijom. No razum uvijek poziva na trezvenost.

**Unatoč blagodatima umjetne inteligencije,
istinsko duhovno iskustvo se ostvaruje
u živoj crkvenoj zajednici konkretne braće i sestre,
a ne pred ekranima.
Tradicionalni oblici zbog svoje utjeloviteljske dimenzije,
tj. isticanja važnosti fizičke prisutnosti
ostaju i dalje aktualni
i prava podrška čovjeku u traganju za Bogom.**

Kako umjetna inteligencija mijenja način na koji ljudi žive svoju vjeru i doživljavaju duhovnost? Jeste li uočili promjene u usporediti s tradicionalnim oblicima vjerske prakse?

DR. SINGBO: Još je rano donijeti neke radikalne i objektne zaključke ili zapažanja. No razvoj tehnologija nije samo tehnička stvarnost, nego nosi nešto duhovno. Uvijek je odraz čovjekove želje da nadilazi sebe.

Ili u pokušaju odbacivanja pravoga Boga, kroz tehnologiju sebi nalazi drugoga boga. Uzmimo primjerice fenomen „googlizma“.

Riječ je o „religiji“ kojom se ljudi klanjanju Googleu, odnosno umjetnoj inteligenciji. Pazite što sve govorimo o njoj: da je sveznajuća, sveprisutna, daje odgovor na sve molbe, potencijalno je besmrtna, beskonačna, svega i svih se sjeća, ne želi niti može činiti zlo, najtraženiji i najljubljeniji od svih drugih bogova, jedini bog čije je postojanje dokazano.

Koliko god to smješno zvučalo, opet je odraz čovjekove dubinske čežnje kojom stvara tehnokratsku religiju koja ga naravno ne može ispuniti. Ono što je danas

lako uočljivo jest emocionalna, a time duhovna dimenzija odnosa prema umjetnoj inteligenciji.

Naime, mnogi ljudi danas kroz „razgovor“ s raznim alatima pokušavaju naći odgovor na neke svoje emocije, poput depresije, suicidalnih misli.

Nažalost, u mnogim zemljama se već su se dogodila samoubojstva jer su ti alati podržali osobe u njihovim mislima i željama.

Stoga razne firme pokušavaju isključiti neke pojmove iz tih mogućnosti razgovora. Ta okrenutost prema umjetnoj inteligenciji u trenucima teških psiho-duhovnih problema nešto govori promjenama kroz koje prolazimo.

Stoga valja reći da unatoč blagodatima umjetne inteligencije, istinsko duhovno iskustvo se ostvaruje u živoj crkvenoj zajednici konkretne braće i sestre, a ne pred ekranima. Tradicionalni oblici zbog svoje utjeloviteljske dimenzije, tj. isticanja važnosti fizičke prisutnosti ostaju i dalje aktualni i prava podrška čovjeku u traganju za Bogom.

Iako u određenim područjima, poput tehnologije i medicine, umjetna inteligencija donosi napredak, može li ona donijeti stvarna poboljšanja u pastoralnom radu? Može li umjetna inteligencija pružiti pastoralnu skrb? Što pokazuje Vaše svećeničko iskustvo i rad s mladima na Hrvatskom katoličkom sveučilištu?

DR. SINGBO: Sam naziv pastoralna skrb govori o nečemu što nadilazi običnu skrb. Jer takav oblik skrbi traži valjano zaređenoga svećenika. No proširimo to uvjetno i na laike u smislu pružanja duhovne skrbi.

I ovdje vrlo lako možemo zaključiti da je to neizvedivo. Jedno je ponavljanje duhovnih riječi i rečenica ili oponašanje duhovnika sasvim drugo iskustvo praćenja, životnoga savjetovanja. Upravno je to jedno područje u koje bi teško mogla ući umjetna inteligencija.

Zanimljiv je bio slučaj budističkoga robota koji je glumio budističkoga svećenika te je propovijedao mladima da se trebaju vratiti meditaciji jer ih tehnologija odvaja od te važne dimenzije budizma.

Koliko god komično to zvučalo, jasno je da tehnologija ne može biti glavno sredstvo za duhovni razvoj. Samim time što mladi i dalje traže žive, a ne *online*

razgovore sa svećenicima dokaz je da je istinska duhovnost utjeloviteljska.

Naš je Bog mogao ostati na visinama i brinuti se za nas. No utjelovio se da bude jedan od nas, i da bude Emanuel – s nama Bog. Tako bez toga živoga, a ne hladnoga i sivkastoga odnosa teško je govoriti o duhovnosti.

Razna istraživanja kroz diplomatske radove naših studenata opetovano dokazuju koliko je naše društvo i dalje gladno fizičkoga kontakta, a ne korištenja tehnoloških alata za duhovne potrebe. Ti alati mogu pomoći kod moljenja nekih molitava, kod čitanja Božje riječi i nekog komentara, ali za duhovni razgovor i iskustvo trebamo čovjeka. Trebamo jedni druge.

Što znači biti duhovan u svijetu algoritama, robota i strojeva? Smatrate li da umjetna inteligencija pridonosi površnosti u duhovnosti, odnosno nedostatku dubine u duhovnom iskustvu?

DR. SINGBO: Volimo reći da smo zbog tih algoritama i umjetnih želja koje nam stvaraju kroz razne reklame postali više surferi nego roniaci.

Danas postoje razni pokušaji pozivanja na tzv. digitalni šabat ili digitalnu subotu/nedjelju po uzoru na biblijski šabat.

Naime, potrebno je bar jedanput tjedno maknuti se od raznih uređaja kako bismo bili sa sobom, jedni s drugima. Ako ćemo prepustiti svoj duhovni život algoritmima onda smo se odrekli sebe i svoje posebnosti. Istinski duhovan neće se niti se može biti uz algoritme. Možemo jedino upasti u idolatriju.

Pretjerana izloženost umjetnoj inteligenciji može samo rađati umjetnim i neljudskim životom, a time neduhovnim životom. Neka nam stoga umjetna inteligencija bude suradnicom u ovozemaljskim stvarima, a sebe same predajmo Stvoritelju i Svedržitelju. Isusovim riječima može se reći da treba dati caru carevo, a Bogu Božje.

**Bez odnosa, bez istinske inteligencije, bez ljubavi,
svaki izum završi protiv čovjeka.
Stoga je možda najvažnije
neprestance podsjećati ljude
da u korištenju umjetne inteligencije
ne zaborave da su inteligentniji.**

Na koji način Crkva treba biti „glas savjesti“ u razvoju umjetne inteligencije, osobito kada je riječ o etičkoj dimenziji i zaštiti ljudskoga dostojanstva? Na koji bi način Crkva trebala preuzeti tu ulogu?

DR. SINGBO: Mnogi su glasovi koji danas govore o dostojanstvu osobe. Ta je riječ danas zlouporabljena pa ponekad zvuči kao nešto što priznajemo nekome pa tada taj postaje dostojanstveni čovjek.

Dostojanstveno je nešto intrinzično svakom čovjeku, neovisno o njegovom staležu i društvenom statusu. Takav pristup je jasan jedino ako to shvaćamo u otajstvu Isusa Krista. On daje svakom čovjeku puninu toga dostojanstva.

Zadaća je, dakle, Crkve da se neumorno zauzima za svakoga čovjeka, ali da shvaća da čovjek svojom stvaralačkom moći postaje sličniji Stvoritelju.

Međutim, treba uvijek čovjeka čuvati od samouništenja.

Jer vladavina instrumentalnoga razuma može odvesti daleko od svrhe za koju je stvoren.

Kako ističe papa Lav XIV:

Umjetna inteligencija, poput svakog ljudskog izuma, izrasta iz stvaralačke sposobnosti koju nam je Bog povjerio.

Stoga „tehnološka inovacija može biti oblik sudjelovanja u Božjem djelu stvaranja“.

No poslanje Crkve sastoji se u tome da pomaže tom stvaranju da odražava Božji Stvoriteljev plan: „inteligentan, relacijski i vođen ljubavlju“.

Bez odnosa, bez istinske inteligencije, bez ljubavi, svaki izum završi protiv čovjeka. Stoga je možda najvažnije neprestance podsjećati ljude da u korištenju umjetne inteligencije ne zaborave da su inteligentniji.

Autor: Ivan Tašev, novinar Glasa Koncila (itasev@glas-koncila.hr)

Tekst je dio novinarskoga projekta „Zamke i mogućnosti digitalne duhovnosti: Utjecaj umjetne inteligencije na prakticiranje vjere“, objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

BUDI PRIJATELJ

Skeniranjem koda podupirete naš rad i prenosite svjetlo vjere.

GREGORIANA

Josip degl' Ivellio

ČETVRTAK 21:30h

Ključne riječi: [AEM](#) [HBK](#) [Hrvatska biskupska konferencija](#) [hrvatski biskupi](#)
[Hrvatsko katoličko sveučilište \(HKS\)](#) [ivan tašev](#) [kreativnost](#) [tehnologija](#)
[Umjetna inteligencija](#) [vlč. Odilon Singbo](#)

Stock images by DepositPhotos

Daljnje korištenje vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje izdavača.

Sva prava pridržana © 2018 - 2025 Hrvatska katolička mreža